

Példaképek és jó gyakorlatok

Szerkesztette:

Belügyminisztérium Társadalmi Esélyekért Felelős Helyettes Államtitkárság

Cikkszerzők:

A példaképek és jó gyakorlatok közt megjelenő bemutatkozások az érintett személyek és szervezetek által küldött tartalom alapján készült.

Fotók

A példaképek és jó gyakorlatok közt megjelenő személyek és szervezetek által biztosított képek, valamint a Belügyminisztérium által készített fotók.

101086491 — HNRP 2024 azonosító számú, „A Magyar Nemzeti Roma Platform továbbfejlesztése – 2024” elnevezésű projekt keretében

Az Európai Unió
társfinanszírozásával

BELÜGYMINISZTERIUM

2025.

A projekt az Európai Unió finanszírozásával valósult meg. A kifejtett nézetek és vélemények azonban kizárólag a szerző(k) nézeteit tükrözik és nem feltétlenül az Európai Unió álláspontját. Az Európai Unió nem tehető felelőssé értük.

Tartalomjegyzék

1. Vezetői köszöntő – Dr. Kovács Edit helyettes államtitkár,
Belügyminisztérium

2. Példaképek
 - Csonkáné Lakatos Klára
 - Oláhné Balogh Tímea
 - Gordán Péter
 - Brandt Bianka Mónika

3. Jó gyakorlatok
 - Karcagi Szakképzési Centrum Lábassy János Technikum
és Szakképző Iskola
 - Tudás Műhely Tanoda Szövetség
 - Eszterházy Károly Katolikus Egyetem
 - Állami Gondoskodásban Élő és Veszélyeztetett Fiatalok
Támogatásáért Alapítvány
 - Tolna Vármegyei Rendőr-főkapitányság

Tisztelt Olvasó!

Az Európai Bizottság a tagállami Roma Kapcsolattartó Pontok számára rendszeresen meghirdetett közvetlen pályázata támogatásával, a Belügyminisztérium Társadalmi Esélyekért Felelős Helyettes Államtitkársága – mint Nemzeti Roma Kapcsolattartó Pont – 2016 óta valósítja meg a Magyar Nemzeti Roma Platform projektet.

A felzárkózás-politika szakmai egyeztetési rendszereinek területi (vármegyei szintekre történő) kiterjesztését, a felzárkózás-politikai párbeszéd elősegítését és generálását szolgáló projekt eredményeként tovább bővült a területi együttműködést elősegítő konzultációs alkalmak száma. A konzultációk során visszajelzéseket kaptunk a stratégia végrehajtásának tapasztalatairól, a felzárkózási szolgáltatások, programok működéséről.

A projekt időszakában Tolna, Bács-Kiskun, Jász-Nagykun-Szolnok és Hajdú-Bihar vármegyékben 3-3 alkalommal tartottunk Roma Platform rendezvényt, amelyeken összességében több mint 700 fő vett részt. Az állami, egyházi és civil szervezetektől érkező szakemberek számos szakterületet képviseltek, s közvetett vagy közvetlen módon mindannyian a társadalmi esélyteremtés ügyét szolgálják. Örömteli, hogy a vármegyék közgyűlései és roma nemzetiségi önkormányzatai vezetői szintű képvisellel voltak jelen a rendezvényeken.

A rendezvények témáit a Magyar Nemzeti Felzárkózási Stratégia 2030 beavatkozási területei és intézkedései mentén, valamint az adott térség esélyteremtés-politikai sajátosságaira reagálva (pl. aprófalvas térség, kedvezményezett járás, stb.) alakítottuk. A találkozás és párbeszéd mellett fontos a tájékoztatás, így a felzárkózás-politika aktualitásairól is számot adtunk, a véleményeket meghallgattuk.

A 12 rendezvényen mintegy 80 fő tartott előadást vagy szerepelt kerekasztal-beszélgetésben. Elméleti és tapasztalati szinten is konzultálhattunk a koragyermekkorai és gyermekkorai programokról, iskolán kívüli és szünidei programokról, oktatási és kollégiumi programokról, felsőoktatási és roma

szakkollégiumi programokról, kistelepülési és járási programokról, a cigánypasztorációról és roma identitásról, helyi önkormányzatok és roma nemzetiségi önkormányzatok együttműködéséről, a felzárkózó települések hosszú távú programról, a felzárkózási szakterületet érintő eredményekről és kihívásokról.

Hazánk négy vármegyéjében járva számos értékkel találkoztunk, példaképekkel, jó gyakorlatokkal. A jelen kiadványban arra vállalkoztunk, hogy egy-egy személyt és szervezetet közelebb hozzunk Önökhöz. E személyeket és szervezeteket kértük, hogy életükből és munkásságukból osztozzanak velünk. Az így beérkezett írásokat tesszük közzé a következő oldalakon, mintegy értékközvetítés érdekében.

Dr. Kovács Edit
helyettes államtitkár
Belügyminisztérium

„Közel van az ÚR a megtört szívűekhez, és a sebzett lelkűeket megsegíti. Sok baj éri az igazat, de valamennyiből kiment az ÚR.” Zsoltárok 34:19-20

Az ige szerint az igaz embernek sok baja van, de valamennyiből kiment az Úr. Nem azért vagyok igaz, mert igaz dolgokat cselekszem, hanem azért lettem igaz, mert a mindenható Isten igazsága által gyermekévé fogadott, ez a vezér igém.

CSONKÁNÉ LAKATOS KLÁRA

Hogy hova esett az osztályrészem, hát egy kicsi faluba, Hosszúpályiba. 1963. április 26-án egy szegény cigány családban megszületett egy kislány. Hogy mi az, ami befolyásolja az embernek az élet útját? Leginkább az, hogy milyen körülmények között jön a világra. Azt gondolom, hogy a föntiek céllal küldtek erre a földre, abba a szegény cigány családba. Édesapám vályogvetésből látott el bennünket. Egy picicse kunyhóban nem is olyan egyszerű dolog felcseperedni, de az ige szerint sok baja van az igaznak, de valamennyiből kiment az Úr. Az egyik legfontosabb dolog, amire a

szüleim megtanítottak a becsület és a munka szeretete.

Kapunk álmokat mindannyian, amik emberéletünket formálják, én is kaptam álmot talán 6-7 éves lehettem. Emlékszem arra az álomra, vágyra, ami a szívemben megfogalmazódott: hogy valahogy segítenem kell a környezetemben lévő kisgyerekeken, akik még tőlem is szegényebben éltek. Elhatároztam, ha felnőttem, én fogom őket tanítani, mert ők is megérdemlik, hogy okos, értelmes emberré cseperedjenek, mint ahogy magamról is így gondoltam, hogy majd valaki lesznek. Egy hónapot jártam csak

óvodába, de éreztem, én is szeretnék olyan lenni, mint az óvónéni, és sok kis cigánygyereket tanítani szépre-jóra, hogy büszkék legyenek magukra.

Ma már tudom mit jelent a kettős identitás. Akkor még nem tudtam. Megismertem a magyar kultúrát és a roma kultúra minden szépségét, és ezt a két kultúrát folyamatosan ötvözi az Úr bennem. Gimnáziumi éveimet ezalatt az idő alatt végeztem el.

Alsó osztályban Vica néni, majd a gimnáziumi évek alatt Éva néni inspiráltak a pedagógus pálya irányába, példaképeim voltak. Ma már tudom, mint pedagógus, hogy mennyire fontos a személyisége annak az embernek, aki a kis gyermekeket akarja nevelni az életre.

Derecskén végeztem a gimnáziumot, kollégista voltam, szerettem a közösséget, feladatot is kaptam, közösségi munkában mindig élen jártam.

Miután elvégeztem a főiskolát és diplomát szereztem, Hosszúpályiban kezdtem el dolgozni, ahol szívesen fogadott az akkori vezető. Kihívás volt számára, hogy egy roma értelmiségi dolgozzon az ő intézményében.

Három év után miután már bizonyítottam, hogy jól végzem a munkámat, elkezdtem az akkori vezetővel megszervezni a cigány gyermekek óvodáztatását. Ekkor 1983-at írtunk, a cigányság nagy része három kilométerre a homoktelepnek nevezett cigánytelepen élt. Itt kezdtem el összegyűjteni a gyerekeket, hogy bejőjenek az óvodába, először csak a nagy csoportosokat, hogy iskolára tudjuk őket fölkeszíteni.

A szülőkkel való kommunikáció volt a legfontosabb, meggyőzni őket arról, hogy elengedhetik a gyermekeiket, mert biztonságba lesznek. Ez egy 10 éves munka történetét öleli át, 1983-tól 1993-ig két csoportra duzzasztottuk a roma gyerekek felkészítését az iskolára.

1993 nyarán férjhez mentem, és elkerültem Budapestre, ahol hét évig dolgoztam szociális munkásként a 9. kerületben. Néhány férjem a minisztériumban dolgozott, én meg nagy örömmel végeztem ezt a csodálatos munkát, de igazán az óvónői munka volt a szerelmem, azt nem hagytam el,

ovis klubbot szerveztem hátrányos helyzetű, mély szegénységben élő családok gyermekeinek.

A férjem közben elvégezte a teológiát és teológus lelkészként az volt az álma, hogy a romáknak is hirdesse Isten szeretetét, az evangéliumot. Ezért mindent ott hagytunk Budapesten, eladtuk a szép lakásunkat, visszaköltöztünk Hosszúpályiba és 20 évig roma missziót végeztünk mindenféle anyagi juttatás nélkül, önkéntesen, ahogy az Úr vezette a férjemet.

Férjemmel közös álmunk volt, hogy Hosszúpályiban egy roma nemzetiségi intézményt hozunk létre. Sajnos ezt már ő nem látta, ezt az álmodt ott fentről támogatta és sok kedves emberrel, segítőtvel ez megvalósulhatott 2015. július 1-jén.

Amikor egy vagy két ember erősen akar valamit, és ez jó lesz másoknak, akkor valóban valami nagyon nagy erő támogatja ezt. Azt gondolom, hogy ez az intézmény, amiben most dolgozom egy ilyen intézmény, a szeretet és az Úristennek a bölcsességével működő, gyermekeket segítő.

A Hosszúpályi Roma Nemzetiségi Óvoda megalakulásának fő célja az volt, hogy a mélyszegénységben élő nagy családok cigány szülőket elérjük, és jó kapcsolatot építsünk ki. A törvény alapján, ha 8 szülő kezdeményezi, nemzetiségi nevelést kell elindítani. Sikerként könyvelhetjük el, hogy ebben a tanévben is 40 szülő igényelte gyermeke számára a nemzetiségi óvodai nevelést. Munkánk eredménye leginkább az óvoda-iskola közötti átmenet megkönnyítése a gyermekek számára. A gyermekek integráltan kerülnek az első osztályba, célunk, hogy ne morzsolódjanak le, tudják tartani a tempót a többi gyerekekkel. A kettős identitás a cigány kultúra és a nyelv megőrzése a hétköznapi életben és a különböző ünnepségeken folyamatosan jelen van. Célom az volt, hogy óvodánkban a lehető legjobban képzett szakemberek dolgozzanak, és ha lehetséges roma származásúak legyenek.

A Hosszúpályi Roma Nemzetiségi Óvoda, mint „Jó gyakorlat” vesz részt a DE GYGYK óvodapedagógus képzésében. Évente fogadunk hallgatókat, akik nálunk végzik a szakmai gyakorlatukat, és a szakdolgozatuk témájában is

támogatást kapnak. Az egyetemen tartott különböző szakmai fórumokon, konferenciákon rendszeresen bemutatom intézményem munkáját.

Oktatófilmek készültek az intézményünkben folyó nemzetiségi nevelésről, melyet a leendő óvodapedagógusoknak mintaként mutatnak be.

Nagyobb rendezvényeinket (Anyák Napja, Ballagó, Roma nap) település szinten tartjuk, ami elősegíti a többségi társadalom pozitív hozzáállását a cigánysághoz.

A Magyar Nemzeti Roma Platform rendezvényein olyan szakemberekkel találkozhattam, akik szintén az esélyteremtést, a roma gyerekek továbbtanulását látják ma Magyarországon jó eszköznek a cigányság felemelkedéséhez és integrálásához.

Szerző: Csonkáné Lakatos Klára

„A kezdetek adományokról, önkéntes felajánlásokról szóltak. Az önkéntes munka varázsa és közösségépítő ereje bódítóan hatott rám és ez a mámor tart a markában mind a mai napig és jellemzi elhivatottságomat.”

OLÁHNÉ BALOGH TÍMEA

Óvodapedagógus és szociálpolitikus. Romungró cigány család legidősebb gyermekeként születtem 1972-ben Debrecenben. Szüleim maximálisan támogattak engem és két öcsémet is abban, hogy szakmát tanuljunk és becsületes munkával kereshessük meg majd azt, amire az életben szükségünk lesz. A gyermekkori álmom ugyan nem vált valóra, hogy tv bemondónő lehessenek, azonban az életem kárpótolt és a közösemért végzett munkám során gyakran tarthatok mikrofont a kezemben. Hajdú-Bihar vármegyében, Álmosdon élek a 16 és 26 éves lányaimmal. Szépek és okosak, nagyon büszke vagyok rájuk. Nem féltém őket az életben, mert mindent, amit tudtam átadtam, de rajtuk is múlik milyen lesz ez az új világ, aminek a küszöbe előtt állunk.

Soha nem lehetek elég hálás az Istennek, hogy kijelölte az utamat és soha nem lehetek elég hálás a szüleimnek, hogy szeretettel egyengették ezt az utat.

Csak azt tudtam biztosan, hogy mindig szívesen segítettem az embereknek. Az élet lépésről-lépésre terelt. A tanulmányaim, munkahelyeim, szakmai kapcsolati rendszerem mind lehetővé tették, hogy egyre nagyobb és szebb virágokat tudjak leszakítani a társadalmi esélyteremtés mezején.

2006-ban a Debreceni Egyetem szociálpolitikai szakán végzős hallgatóként diplomamunkámat az önkormányzati és civil szektor összehasonlításából írtam meg. A diploma megszerzését követően rögtön neki láttam egy civil szervezet megalapításának. 2006-ban a szervezetet 12 taggal, azzal a céllal alapítottuk, hogy segíteni tudjuk a tehetséges roma fiatalokat az érettségi vagy akár a diploma megszerzésében. A tagok között roma érettségizett fiatalok, lelkes tanárok, egészségügyi szakemberek voltak. A szervezet méltán viseli nevét, hiszen a tüzet már 19 éve nem hagyjuk kihűlni a Roma Láng Egyesületben.

A Roma Láng Egyesület működésében mérföldkövet jelentett 2013-ban az álmosdi Kölcsey Tanoda létrehozása. Ez volt a legelső uniós projektje a szervezetnek, amelyben az álmainkat megvalósíthattuk. Szaktanári segítséget kaphattak a tanulók, az egyesületi tagok fizetésért dolgozhattak, a szervezet egyre nagyobb hírnévre tehetett szert. 12 éve töretlen az érdeklődés e program iránt. Ma már Álmosdon és Bagamérban is egy közismert és elfogadott szolgáltatás a tanoda program. Tanulói összetétele folyamatosan változik és egyre magasabb létszámmal képviseltetik magukat a középiskolások. Nem csoda, hiszen az általános iskolából elballagó gyerekek közül jó néhányan nem lépnek ki a tanodáinkból. Elmondható, hogy mostanára már társadalmilag beágyazott, közismert alapszolgáltatásává vált a Roma Láng Egyesületnek.

A tanulókkal folyamatosan, évről-évre csak úgy tudunk foglalkozni, ha a szülőkkal is szorosra fűzzük a kapcsolatot. A családok érdekében számos munkaerő-piaci szolgáltatást indítottunk el: közfoglalkoztatás, kihelyezett szakképzések, digitális kompetenciák fejlesztését szolgáló Digitális Pont működtetése.

Egyéb közösségi kohéziót erősítő és roma kultúrát népszerűsítő, önfenntartást erősítő hazai és eu-s programot. Ezek mind az egyesület köré szervezik a hátrányos helyzetű felnőtt lakosságot.

Az elmúlt közel 20 év értékes szakmai tapasztalattal látott el. A megvalósított projektek hozadékát érdemes felnagyítani, elemezni és építeni rá. Még akkor is, ha az eredményeinket részben lerombolta a covid, a személyes találkozásokat megnyirbálja a közösségi média és a keresztyeni tanítások is egyre szabadosabban és sajátosan vannak értelmezve.

De mit tekintek én eredménynek? Azt, ha minden embert önmagához mérten tudunk segíteni. Pl. egy 6 osztállyal rendelkező édesapának nagy álma volt, hogy jogosítványa és autója legyen. Elvégezte helyben az általunk szervezett 8 osztályos felzárkóztató képzést, majd szakmát tanult és ma autóval jár be a megyeszékhelyre egy pékségbe dolgozni. Van, hogy csak egy kis segítségre van szükség a lécc átugrásához. Egy dobbantóra, mely a magasba lendít.

Visszatekintve az eddigi saját életemre, nekem is meg voltak a magam dobbantói. Egy kiváló pedagógus, egy kitűnő tanuló szobatárs, egy tiszta szívű kolléga. Példaképekre bizony nagy szükség van!

Tudatosítja, hogy milyen ember szeretnék lenni? Milyen és ki vagyok én? Mit szeretnék elérni az életben?

Tettem fel a kérdést sokszor önmagamnak is. A válaszokra pontos önismeret nélkül nehezen lehet rátalálni. Tudnom kell, ki vagyok, honnan jöttem és hova tartok.

Az egészséges érték-trendről minden újonnan felkapott divat ellenére nem szabad lemondanunk. Hinnünk kell az emberekben, a józanészenben, az őszinte szóban. Ha ez vezérli közösségépítő munkánkat, akkor nem marad el az eredmény sem

Erre kell megtanítanom az embereket! Megértetni velük, hogy a származás és születésünk helye csupán csak egy kiinduló pozíció és életünk folyamán annyi próbatételen megyünk keresztül, hogy elkerülhetetlen a változás.

Az a szakma, amelyet én választottam, ezt hordozza magában. A fejlődést, a pozitív változást. A civil szektorban mi nagyon is értjük és ismerjük ezt az erőt. Hiszen segítőtvé válni csak az tud, aki már maga is szorult segítségre. Ezért értjük mi civilek fél szavakból is egymást:

„Mert nem elég a jót akarni, de tenni, tenni kell!”

A Roma Platform egy ilyen szerveződés. Ahol a civil szervezetek képviselői ismerik a hátrányos helyzetű emberek problémáit. A segítség tudományát: a mindennapi küzdelmet, a keserű mérget az előítéletet, az emberi sorsok rehabilitálását. Nagyon hasznos a települési és az országos szakpolitikai partnerekkel is találkozni, mert alkalom adódik egymás munkáinak megismerésére, tapasztalatcserére és nem utolsósorban véleményt formálni a tervezett és megvalósított intézkedésekről. A visszacsatolás tehát azt szolgálja, hogy a szakmai döntéshozók minél eredményesebben tudják a kitűzött stratégiai célokat elérni.

Nagyon szimpatikus a rendezvény helyi szinteken történő megrendezése is. Az, hogy esélyt kapott a konferencia megrendezésére egy olyan kistéleplés is, mint Álmosd. Valós esélyeket teremteni az emberek számára nemes és felemelő küldetés. A teremtő erő pedig ott szunnyad mindannyiunkban, azzal csak élni kell.

Szerző: Oláhné Balogh Tímea

„A segítő szakember személye minden esetben hiteles kell, hogy legyen a gyermekek szemében az élet minden területén.”

GORDÁN PÉTER

Azért választottam a szociális munka területét, mivel olyan személlyé szerettem volna válni, mint akire gyermekkoromban, problémás élethelyzeteimben szükségem lett volna. Egy olyan karakterré, aki megért, elfogad és irányt mutat. A tanoda működése és felépítése tökéletesen tükrözi értékrendemet, a tanoda foglalkozásainak jellegében, az általam fontosnak tartott értékek megjelennek mottóinkban és eszmeiségünkben.

A Biharkeresztesi Napkelet Tanoda 2016 óta működik településünkön,

ahol 2019 óta szakmai vezetői pozíciót töltök be.

Tanodánkban a kiskorúak jellemzően általános iskola negyedik osztályától a középiskola elvégzéséig vesznek részt szolgáltatásainkban. Azok a középiskolai tanulók, akik iskolai kötelezettségeik és gyakorlati elfoglaltságaik okán a jogszabály által meghatározott időkeretet (**heti 4 óra**) nem tudják teljesíteni, visszatérő volt tanodásként bármikor szabadon látogathatják foglalkozásainkat. Több esetben találkozunk olyan **iskolaelhagyókkal** várólistásaink körében, akiket törekszünk visszafordítani a tanulás mezejére. Tanodánkban mindenkinek helye van, amely egy **közösségi szemlélet**. A legfontosabb, hogy a tanodát rendszeresen igénybe vevők hosszú távon is képesek legyenek egy reális jövőkép érdekében saját boldogulásukért tenni és elsajátítsák az öngondoskodáshoz, az önálló életvitelhez szükséges kompetenciákat. Égető szükség van a gyermekek felé

közvetített szeretetre és azzal egyidejűleg a személyre szabott, és a következetes fejlesztő jellegű elvárások megfogalmazására. Törekszünk az erőszakmentes kommunikáció, mint érték megszilárdítására. Tanodánk alapelvei közé tartoznak a humánus, személyközpontú szemléletmód, a tolerancia, és felelősségvállalás a gyakorlatban.

Fejlesztőpedagógiai segítségnyújtás: a tanintézmények keretén belül megvalósult foglalkozásokon túl tanodásainknak lehetőségük nyílik arra, hogy plusz fejlesztő foglalkozásokon vehessenek részt.

A **helyi iskolalelkész**, aki középfokú roma nyelvismerettel rendelkezik, mentori szerepkörben lelki útmutatást és tanácsokat tud adni a tanodát rendszeresen igénybevevők számára, korosztálynak megfelelően.

Tanodánk a helyi gyermekjóléti és családsegítő szolgálattal folyamatos, szoros együttműködést tart fenn. Az együttműködés keretében havi rendszerességgel veszünk részt szakmai megbeszéléseken, továbbá jelen vagyunk az éves gyermekvédelmi tanácskozáson és a tanodásainkat érintő esetkonferenciákon is. A rendszeres kapcsolattartás révén élő, működő híd épül ki a tanoda, a gyermekvédelem és a családok között.

„A gyermekek lelkén keresztül megnyílik a világ.”

Családias léggör megteremtése minden csoportfoglalkozáson: keretek megtartása, a gyermekek számára észrevehetetlen módon. A szeretetet, bizalmat, tiszteletet olyan szinten el kell mélyíteni, hogy valóban megvalósulhasson a következetes nevelés.

„Itthon majdnem otthon vagy!”

Személyközpontú segítő beszélgetések: ennek a lehetőségnek köszönhetően fennállásunk ideje alatt több olyan krízishelyzetben voltunk képesek informálódni, mely krízishelyzetek sok esetben nem csak közösségi szinten, de a szűk családi körben sem kerültek felszínre.

A tanodai foglalkozások módszertani felépítéséből eredően – **a családias léggörnek és elfogadó szeretetnek** köszönhetően – tanodás gyermekeink maguk fordulnak hozzánk segítségért azokban az esetekben, amikben más

felületeken nem mernek biztonsággal megnyilvánulni az érintett téma kényelmetlensége miatt.

A családi közösségi programok elősegítik a bizalmi kapcsolatok megszilárdulását, mind a családtagok, mind pedig a tanodában dolgozó szakmai stáb között. A gyermekeken keresztül törekszünk arra, hogy szűkebb tágabb értelemben bizonyos területeken a családok életében szemléletformáló hatást válthassanak ki tanodánk foglalkozásai.

Zenei csoport: elektronikus zene készítése zeneszerkesztő programok felhasználásával. Magam is 14 éves korom óta elektronikus zenét készítek, a gyerekek által kedvelt zenei stílusokban, törekszem arra, hogy korosztályuknak, zenei ízlésüknek megfelelő alkotások készüljenek, mely zeneművek véleményezésével közvetett módon bekapcsolódhatnak ötletekkel, variációkkal az alkotás folyamatába. Tanodásaink **digitális eszközökkel** valósíthatják meg kreativitásukat a zene világában, ahol rajzolva akár előképzettség nélkül alkothatnak teljes mértékben önállóan műveket.

Napközis táborunk fő profilja a **kreatív makrofotózás**, mely kiscsoportos formában felváltva valósul meg a munkafolyamatok megosztásával, adott időkereten belül, párhuzamosan a többi fejlesztő játékos tábori tevékenységgel.

A módszer lényege, hogy a háztartásban bárhol fellelhető használati tárgyak segítségével hoznak létre gyönyörű alkotásokat manuális hangolású professzionális fényképezőgéppel, mely fejleszti a türelmet, kitartást, összehangolt együttműködést és a vizuomotoros koordinációt.

A **teremtett világ szépségét** a „makro-verzumban” fellelhető szimmetriák révén tárjuk a gyerekek elé.

Prevenációs csoport: szakmaiság ifi szemmel ifi nyelven: egészséges életmód, tudatmódosító szerek használatának megelőzése – „**Party kultúra**”, egyéb devianciák megelőzése, erőszakos kommunikáció és cselekmények bekövetkeztének megelőzése, érzelmi és testi tudatosság fejlesztés, mind fontos alapjait képzik szakmai látásmódunknak

Élethosszig tartó tanulás megvalósítása egyaránt fontos tanodásaink és szakmai stábunk körében. **Innovatív megközelítések** digitális eszközök bevonása a foglalkozásokba.

Fontos, hogy megismerjük azokat a játékokat, amivel a tanodát rendszeresen igénybevevők játszanak akár személyes, akár online formában. Ugyanez vonatkozik a filmek és mesék világára is.

„Játssz együtt a gyermekkel, mintha a saját gyermekeddel játszanál!”

Szlang megismerése: Nagyon fontos, hogy megismerjük a gyerekek beszédvilágát, alkalmasint beemeljük bizonyos kommunikációs eszközöket saját nyelvi tárunkba, ezzel is erősítve a kapcsolódás lehetőségeit és a **hiteles segítői személyiség** megjelenését munkánk során, másrésztől tapasztalataink alapján adott kommunikációs szintek elsajátításával utat tudunk nyitni különböző, akár deviáns szubkultúrák megismeréséhez.

A segítő szakember személye minden esetben **hiteles** kell, hogy legyen a gyerekek szemében az élet minden területén.

Szakmai fejlődés fenntartása a korosztály érdeklődési köreiben, különböző online trendek és felületek megismerése, aktív követése a mindennapokban.

A nyitottság és kapcsolatépítés, az innováció csak is kizárólag együttműködésekben keresztül valósulhat meg nagymértékben egy szakember életében, ebből eredően minden olyan szakmai platform szerepe jelentős, melyeken innovációkat, más nézőpontokat, módszertant ismerhet meg az ember. Véleményem szerint nélkülözhetetlen a tapasztalatcsere és szakmai együttműködés a tanodák világában.

Szerző: Gordán Péter

„Jogász leszek” – nyolcéves koromban jelentettem ki először ezt a mondatot, és azóta sem tántorított el semmi ettől a céltől”

BRANDT BIANKA MÓNIKA

Gyermekként egy Tamási melletti szegregált településről indultam, roma származású lányként, ahol az álmok sokszor háttérbe szorulnak a napi megélhetéshez szükséges küzdelem mellett. Mégis mindig éreztem, hogy a tanulás lehet az az út, amelyen keresztül kitörhetek, és másoknak is segíthetek jobb élethez jutni.

Jelenleg negyedéves jogász hallgató vagyok a Pécsi Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Karán. Az eddigi utam során a tanulmányaimat és a gyakorlati tapasztalataimat is arra igyekeztem építeni, hogy minél hatékonyabban tudjak segíteni a hátrányos helyzetű embereknek – különösen a roma közösségeknek –, és érdemben

hozzájáruljak a társadalmi esélyteremtéshez.

Első komolyabb szakmai tapasztalatomat 2021-ben szereztem a Baranya Megyei Jogsegélyszolgálat keretében Gilvánfán és Alsószentmártonban, ahol joghallgatóként csatlakoztam egy gyakornoki programhoz. Ezeken a településeken a roma lakosság aránya különösen magas, és sokan közülük alacsony iskolázottságúak, anyagilag kiszolgáltatott helyzetben élnek. Feladatom volt segíteni nekik eligazodni a bürokrácia útvesztőiben – legyen szó közmunkás jogvitákról, lakhatási kérdésekről, családjogi ügyekről vagy akár alapvető iratpótlásról. Az itteni munkám során nemcsak jogi ismereteimet fejleszthettem, hanem az empátiát, türelmet és a bizalom kiépítésének fontosságát is megtanultam.

A gyakornokságból idővel állandó feladatkör lett: jelenleg a Baranya Megyei Jogsegélyszolgálat gilvánfai kitelepülésének koordinátoraként dolgozom. Ez a szerep több, mint adminisztratív munka – itt szervezni, együttműködni, egyeztetni, támogatni kell, miközben a jogi háttérismereteimet is nap, mint nap kamatoztatom. Megtiszteltetés, hogy most már nemcsak résztvevőként, hanem irányítóként is hozzájárulhatok a térség egyik legfontosabb jogsegélyprogramjához. Ebben a programban jelenleg két tehetséges jogász hallgatót irányítok, a korábbi gyakornoki munkámat ők viszik tovább.

A motivációm mélyen gyökerezik a saját élettapasztalataimban. Roma származású nőként pontosan ismerem az előítéletek, a rendszerszintű kirekesztés, az alacsony elvárások súlyát. Megéltem, mit jelent, ha valakit nem tartanak egyetemre valónak, nem veszik komolyan az álmait. Az utam során a környezetem nem hitt bennem, ez alól egyetlen kivételnek a szüleim számítanak. Ugyanakkor azt is tudom, mekkora erőt tud adni egy-egy támogató mondat, mentor, lehetőség. Ezért dolgozom ma én is azért, hogy másoknak meg tudjam adni mindazt, amit nekem sokáig nélkülözni kellett. Ebből kifolyólag részt vettem 2022-ben a Tanítsunk Magyarorszáért Programban, továbbá 2021-2022 között a pécsi Gandhi Gimnáziumban töltöttem be mentorszerepet. Jelenleg jogász hallgató mentoráltam van, célom pedig, hogy az általam kitaposott ösvényt neki ajándékozzam, ezzel megsegítve az útját az akadályoktól.

A társadalmi esélyteremtés számomra nem csupán egy szakterület – ez küldetés. A jogot nem elvont paragrafusok gyűjteményének látom, hanem élő, cselekvő lehetőségnek arra, hogy embereket emeljünk fel általa.

Az elmúlt évek során számos olyan ügyben vettem részt, amelynek végén nemcsak egy jogi probléma oldódott meg, hanem egy család élete is könnyebbé vált. Különösen emlékezetes számomra az az eset, amikor egy idős, beteg asszony lakhatását sikerült megmenteni azáltal, hogy közösen újraindítottuk a lakásfenntartási támogatási kérelmét, és jogsegély segítségével elkerültük a kilakoltatást. Ezek a sikerek aprók lehetnek a világ

szemében, de egy-egy ember vagy család életében hatalmas változást jelenthetnek.

Ugyanakkor kihívások is bőven adódtak. A hátrányos helyzetű közösségekben sok a bizalmatlanság, a fásultság, a reménytelenség. Előfordult, hogy valaki azt mondta: „úgysem fog változni semmi.” Ilyenkor újra és újra meg kellett erősítenem magamban: a változás nem mindig látványos, de hosszú távon mégis hatni fog.

Tanulásként megtanultam, hogy a társadalmi változás lassú folyamat, de éppen ezért van szükség olyan kitartó szakemberekre, akik nem adják fel. Az eredményeket nem mindig lehet statisztikában mérni, de ott vannak a bizalmat visszanyert emberek mosolyában, az iskolába visszatérő gyerekekben, a jogtudatosabb felnőttekben.

Két nagyon fontos eredményt értem el a közelmúltban: 2023-ban Tamási Ifjú Tehetsége kitüntetést kaptam abból a városból, ahol felnőttem, ezzel is elismerve szakmaiságomat, valamint 2024-ben megnyertem a „Jövő Jogászáért” ösztöndíjat is.

Munkám során számos együttműködést alakítottam ki különféle intézményekkel és civil szervezetekkel – köztük a helyi önkormányzatokkal, családsegítő szolgálatokkal, oktatási intézményekkel és roma civil szervezetekkel.

A szakmai kapcsolatokban a partnerség és a kölcsönös tisztelet elvét tartom legfontosabbnak. Az érdemi társadalmi munka nem történhet úgy, hogy kívülről „megmentjük” az érintetteket – csak úgy lehet valóban eredményes, ha együtt, a helyi emberek bevonásával, közös gondolkodással dolgozunk.

A szakmai kapcsolatok kialakításában jelentős segítséget nyújtott a Keresztény Roma Szakkollégiumi Hálózat is, ahol számos roma származású egyetemista fiatallal találkozhattam. Továbbá bővítette a kapcsolatrendszeremet az is, hogy 2024 áprilisa óta egy pécsi ügyvédi irodában dolgozok gyakornokként.

A tudományos munkát is fontosnak tartom: TDK dolgozatomat a romákat érő diszkrimináció témájában írtam, mellyel kvalifikáltam az Országos

Tudományos Diákköri Konferenciára. Kutatásom során azokat a rendszerszintű igazságtalanságokat vizsgáltam, amelyek ma is sújtják a roma közösségeket, és jogi megoldásokat kerestem a helyzet javítására.

Emellett aktívan részt veszek a Pécsi Tudományegyetem „Jogklinikai” programjában, amely zömében nemzetközi hallgatóknak nyújt jogi segítséget. A program egyik irodavezető pozícióját látom el jelenleg, ahol angol nyelven történik a kommunikáció – ezáltal is fejlesztve jogi nyelvismeretemet.

Angol és német nyelvből B2-es nyelvvizsgával rendelkezem, jelenleg pedig török nyelvet tanulok. A török nyelv számomra azért fontos, mert szeretnék nemzetközi jogi pályára lépni egykor, álmodom, hogy konzulként dolgozhassak egy nap. Ezt a vágyam erősítette az is, hogy 2025 februárjában Amerikába nyertem ösztöndíjat, melynek keretén belül meglátogathattam a Tennessee-ben található East Tennessee State University-t. Az amerikai út során számos kapcsolatot ki tudtam alakítani az ottani hallgatókkal és professzorokkal.

Hiszem, hogy a nyelvtudás és a kulturális nyitottság elengedhetetlen, ha valóban hatékonyan szeretnénk segíteni multikulturális környezetben.

A Magyar Nemzeti Roma Platform rendezvényein való részvétel számomra inspiráló és megerősítő élmény volt. Lehetőséget adott arra, hogy más szakemberekkel, civil szereplőkkel, közösségi vezetőkkel találkozjak, megismerjem az ő módszereiket, tapasztalataikat. A konzultációk során nemcsak új ötleteket kaptam, hanem visszajelzéseket is arról, hogy jó úton járok. Fontosnak tartom az ilyen találkozásokat, mert ezek által tud a szakmai közösség erősödni, és valódi változást elérni.

Szerző: Brandt Bianka Mónika

Jó gyakorlatok

- Karcagi Szakképzési Centrum Lábassy János Technikum és Szakképző Iskola
- Tudás Műhely Tanoda Szövetség
- Eszterházy Károly Katolikus Egyetem – Roma Szakkollégiuma
- Állami Gondoskodásban Élő és Veszélyeztetett Fiatalok Támogatásáért Alapítvány
- Tolna Vármegyei Rendőr-főkapitányság

„Kiemelt figyelmet fordítunk arra, hogy tevékenységünkkel a tanodák szakmai munkáját fejlesszük és támogassuk.”

TUDÁS MŰHELY TANODA SZÖVETSÉG

A Tudás Műhely Tanoda Szövetség 2022-ben alakult, hat tanodát működtető szervezet összefogásával, alulról jövő kezdeményezésként (Ibrányból, az Útban Feléd Társadalmi Összefogást Erősítő Egyesület ötlete alapján, Nyírgyulajból a Szabolcsi Fiatalok a Vidékért Egyesület, Kállósemjénből a Kállósemjéni Diákokért és Ifjakért Egyesület, Tiszavasváriból a Magiszter Alapítvány, Tuzséréről, a Baptista Tevékeny Szeretetmisszió, és a Sátoraljaújhegyi Piarista Rend Magyarországi Tartománya összefogásával).

A szövetségünk elsődleges célja, hogy a tanodák munkáját segítse, ezáltal támogassa a társadalmi esélyteremtést.

Tagjaink eleinte a szabolcsi térségben működtek, majd folyamatosan csatlakoztak újabb intézmények is, így mára több mint 60 tag intézménnyel rendelkezünk. Munkánk révén több mint 1500 gyermekkel vagyunk közvetett kapcsolatban – főképp roma gyermekekkel és fiatalokkal.

A tanodák célja, hogy hátrányos helyzetű gyermekek számára biztosítsanak támogatást az iskolai előrehaladásban, szociális készségek fejlesztésében, kulturális élmények megszerzésében. Hiszünk abban, hogy ők is lehetnek sikeresek – ebben segítünk mi, az őket segítő intézmény igazi háttértámogatásaként.

A szövetség koordinálása, közös gondolkodása és összefogása egy olyan szakmai közösséget teremtett, amelyben az egymástól való tanulás, a tapasztalatmegosztás és az együttműködés szinte mindennaposá vált.

A Tudás Műhely Tanoda Szövetség kiemelt figyelmet fordít arra, hogy a tanodák szakmai munkáját fejlessze és támogassa. Ennek szíve-lelke a rendszeres műhelymunka, amelyből jelen kiadvány elkészültéig 16 alkalom valósult meg az ország különböző részein. Ezek során a tanodai munkához

kapcsolódó módszertani segítséget kaptak a résztvevők, lehetőségük van a közös gondolkodásra, és a helyi jó gyakorlatok megosztására is.

Alkalmainkon, a teljesség igénye nélkül bemutatásra kerültek dráma játék lehetőségek, a transzlingválás módszere, a jelzési kötelezettséggel járó jogszabályi változások bemutatása, különböző drámapedagógiai módszerek és sok olyan lehetőség, mely alkalmazható a tanodákban is.

Nemrégiben készült el egy 19 tanodai jógyakorlatot tartalmazó módszertani kiadvány, mely a közösségünk összefogásának legújabb eredménye.

A szövetség több szakmai együttműködést is fenntart. Kiemelendő ezek közül a LEGO Foundation programja, amelyben két különböző programelemmel is részt veszünk. Az egyik elem a játékos tanulást, a másik a tanodai mentorálást támogatja.

A nyíregyházi székhelyű Tekerd! csapatával közös Óriás LEGO képalkotó program keretében tanodás gyermekek rajzaiból készítenek szintén a gyermekek, Óriás LEGO képet. A 2024-es évben több 89.000 darab LEGO kocka felhasználásával készültek képek, melyeket a tanodák meg is tarthattak emlékül. A program a 2025-ös évben is folytatódik.

A másik büszkeségünk, a Nyíregyházi LEGO gyár önkéntes programjába történő bekapcsolódásunk, melynek révén a szövetség tanodáiba is mehetnek önkéntes munkát végezni a LEGO munkatársai. Az önkéntesek társadalmi munkában tudnak segíteni a tanodában, például egy kerítés festésnél, vagy kert gondozásnál, de ezen felül LEGO játék adományt is visznek magukkal és minden résztvevő intézmény kap 400.000 Ft eszközfejlesztési támogatást is. A gyár nagyjából 3500 dolgozójából, 700-800 fő él az önkéntes lehetőségekkel évről-évre, akik eddig csak iskolákba, óvodákba járhattak, az idei évtől a hátrányos helyzetű tanodásokkal is közös élményeket élhetnek át, ennek a több éves együttműködésnek a keretében.

A tavalyi évben indítottuk el szövetségünk első igazi megmérettetését, az első Szövetségi Fotóversenyt és három hetes kihívást. A verseny keretében több helyszínen tartottunk fotós alapismeretek oktatást és készítettünk fotós oktató videókat is. A tanult alapismeretek használatával hirdettünk meg három héten át

tartó kihívást. A versenyre 332 db beérkezett képből 221 közönség szavazattal választottuk ki a legjobbakat. 6-16 éves korú gyerekek olyan alkotásokat készítettek, melyek közül bármelyik megállta volna a helyét egy újság címlapján is. A díjakat hivatalos eredményhirdetés keretében adtuk át. Idén tavasszal szervezzük a második Szövetségi Fotó kihívást.

Az elmúlt évek során 12 alkalommal tartottunk különböző helyszíneken civil szervezetek számára pályázati lehetőségekről előadást és több mint 15 tanodának juttatunk el használt, de jó állapotú irodabútor adományokat 1,5 millió forint értékben. Az adomány részei forgószékek, asztalok és irodai kis fiókos konténerek voltak.

Nagy büszkeség számunkra, hogy a 2024-es év egyetlen tanodákkal foglalkozó szakmai konferenciáját is mi szerveztük meg Nyíregyházán, a vármegyeháza dísztermében. A rendezvényen több mint 100 fő vett részt és egy teljes napot töltöttünk el a tanodákkal kapcsolatos szakmai kérdések vizsgálatával.

Nagyon nagy eredménynek tartjuk, hogy elkészítettük a tanodák első saját online szakmai folyóiratát is, mely a Tanoda Világ nevet viseli. Az új aktuális szövetségi híreket, és a tanodák világának aktuális témáit boncolgatja szakértők írásai alapján. Az újság három havi rendszerességgel jelenik meg.

Fontos számunkra a láthatóság és a társadalmi beágyazottság növelése. Ennek egyik jelentős fóruma volt a Roma Platform rendezvénysorozat, amelyen szövetségünk több tagja is részt vett. Ezek az alkalmak nemcsak szakmai fejlődést biztosítottak, hanem elősegítették az együttműködést és a Tudás Műhely Tanoda Szövetség ismertségének bővülését is.

Szerző: Hajdú Zsolt, elnök

„A mindennapi munkánk, melynek fontos célkitűzése a társadalmi esélyteremtés, nem csupán a lemaradás csökkentéséről szól, hanem arról is, hogy a gyerekek teljes értékű, büszke tagjai lehessenek a közösségüknek és a társadalomnak.”

**KARCAGI SZAKKÉPZÉSI CENTRUM LÁBASSY JÁNOS
TECHNIKUM ÉS SZAKKÉPZŐ ISKOLA
TÖRÖKSZENTMIKLÓS**

A Karcagi Szakképzési Centrum Lábassy János Technikum és Szakképző Iskola legfőbb küldetése, hogy esélyt adjon azoknak a fiataloknak is, akik nehéz körülmények közül érkeznek, és akiknek a tanulás nem mindig egyszerű feladat. Elsősorban olyan gyermekekkel foglalkozunk, akik családi, szociális és anyagi körülményeik miatt kevesebb eséllyel indulnak az élet kihívásaival szemben.

Iskolánk fő profilja a társadalmi esélyteremtés előmozdítása, különös tekintettel a halmozottan hátrányos helyzetű, többségében roma származású gyermekek számára. Munkánk fókuszában az oktatási hátrányok csökkentése, a felzárkóztatás, valamint a tehetséggondozás, illetve az önbizalom és a közösségi kötődés erősítése áll. Hisszük, hogy minden gyermek képes a fejlődésre, ha megfelelő támogatást, figyelmet és lehetőséget kap!

Tanulóink közel 98%-a roma származású, és többsége olyan közegeből érkezik, ahol a tanulás nem elsődleges prioritás, illetve ahol hiányoznak az iskolai sikerekhez szükséges erőforrások. Sok diák érkezik hozzánk úgy, hogy az iskolával kapcsolatos korábbi élményei negatívak, gyakran éltek meg kudarcot, nem kapták meg a szükséges egyéni figyelmet, így gyakran jellemző rájuk az önbizalomhiány, a tanulási lemaradás, valamint a társadalmi előítéletek okozta elszigeteltség. Éppen ezért kiemelt szerepe van a pozitív megerősítésnek és a sikerélmények biztosításának.

Tapasztalataink szerint a tanulóink kreatívak, jó humorúak, életrevalók, és ha érzik, hogy őszintén érdeklődünk irántuk, akkor szívesen kapcsolódnak be az iskola közösségi életébe.

Látjuk, hogy van bennük tenni akarás és kíváncsiság – csak más formában nyilvánul meg, mint ahogyan az a hagyományos oktatásban megszokott. Az is világossá vált számunkra, hogy a hátrányos helyzetű, köztük roma származású tanulók esetében a közösségi élmények biztosítása mellett kiemelten fontos a bizalomépítés és az érzelmi biztonság megteremtése.

Ha bizalmat, támogatást és elfogadást kapnak, képesek fejlődni, kibontakozni, és megtalálni a saját útjukat.

A gyerekek különösen élvezik a gyakorlati tantárgyakat, szeretnek a kezükkel dolgozni, emellett nagy örömeiket lelik a sportban – különösen a labdarúgásban. A sport nemcsak mozgás, hanem lehetőség a kikapcsolódásra, a csapatmunkára és az önkifejezésre, ezért igyekszünk minél több sportprogramot szervezni számukra. A diákok megmutathatják erősségeiket, versenyezhetnek, ugyanakkor megtanulják a szabályokat, a fair play-t és az együttműködést is. A sporteseményeken gyakran látjuk, hogy olyan tanulók is kiemelkednek, akik a tantermi környezetben háttérbe szorulnak.

Egy emlékezetes élmény egy közösen szervezett főzés volt, ahol a diákok roma ételeket készítettek el, és büszkén mutatták meg egymásnak, tanáraiknak a családi hagyományait. Ezek az alkalmak nemcsak közösséget építenek, hanem az identitásukat is erősíti.

A társadalmi esélyteremtés területén több mint tíz éve végzünk aktív tevékenységet. Az évek során egyre nyilvánvalóbbá vált számunkra, hogy ez a munka nem csupán pedagógiai feladat, hanem egy mélyen emberi, közösségépítő küldetés is. Tudjuk, hogy egy jó szó, egy sikerélmény vagy akár egy közös esemény, az együtt eltöltött idő képes hidat építeni, és hosszú távon változást hozni a gyerekek életében. Fontosnak tartjuk, hogy ezek a gyerekek ne csupán tudást, ismeretet, hanem elfogadást, támogatást és jó példát is kapjanak arra vonatkozóan, hogyan lehet kitörni a nehézségekből. Ennek érdekében szervezünk közösségépítő programokat, például közös főzések, sportnapok, vetélkedők és ünnepek, melyek alkalmával lehetőség nyílik arra, hogy a tanulók kilépjenek a mindennapok megszokott kereteiből, és megéljék az összetartozás, a közös élmény örömét.

Munkánk során azt tapasztaljuk, hogy a személyes figyelem, a hiteles kapcsolódás és a következetes, de elfogadó hozzáállás a kulcs a sikerhez. Rengeteg a pozitív tapasztalat, hiszen látjuk, hogy hogyan képes egy gyermek megnyílni, ha valódi figyelmet kap; hogyan nő az önbizalma, ha sikert élhet

át; hogyan változik a szülők hozzáállása, ha érzik, hogy gyermekük fontos és értékes.

Sok tanulónk ma már komoly célokat tűz ki maga elé, amellett, hogy sikeresen megszerzik szakmájukat, van, aki továbbtanulásban gondolkodik, néhányan pedig egyetemre is eljutottak. Ezek az eredmények mind megerősítenek minket abban, hogy a munkánknak valódi értelme van, és a befektetett energia meghozza gyümölcsét.

Fontos számunkra a partnerség más szervezetekkel, intézményekkel. Ezek az együttműködések lehetővé teszik, hogy komplex segítséget nyújtsunk – például tanodai programokat, mentorálást, kulturális programokat, és egyéb támogatócsoportokat működtetünk.

Az iskola az elmúlt években több együttműködést alakított ki:

- ❖ Helyi civil szervezetekkel (pl. családsegítők, kulturális központ) közösen szervezünk pályaeorientációs napokat, drogprevenációs előadásokat, közösségi programokat.
- ❖ Szakképző centrumunkkal való együttműködés keretében szakmai mentorálást, pályaeorientációs segítséget kapnak a diákok.
- ❖ Helyi vállalkozásokkal partnerségben lehetőséget biztosítunk tanulóinknak a gyakorlatban történő tanulásra – ez különösen motiváló számukra, hiszen látják, hogy helyük van a munka világában is.

Ezek a kapcsolatok hosszú távon erősítik a tanulók motivációját, és segítik őket abban, hogy kapcsolati hálót építsenek, megéljék, hogy van jövőjük.

Jól működő gyakorlataink az intézményben:

- ❖ kihelyezett szülői értekezletek,
- ❖ családlátogatások,
- ❖ oktatók érzékenyítése,
- ❖ megreformált ügyeleti rend,
- ❖ pozitív megerősítések, preventív beszélgetések,
- ❖ Dobbantó program,
- ❖ Műhelyiskola,
- ❖ közös iskolai programok.

Az elmúlt évek egyik legfontosabb tanulsága számunkra az, hogy a bizalom a legnagyobb erőforrás. Ha a gyerekek érzik, hogy hiszünk bennük, ők is elhiszik magukról, hogy képesek tanulni, fejlődni, sőt – akár példát is mutatni másoknak.

Hisszük, hogy egy támogató közösség, egy elfogadó iskola képes csökkenteni a hátrányok körét, és olyan lehetőségeket nyitni, amelyekre korábban talán gondolni sem mertünk volna.

A Magyar Nemzeti Roma Platform rendezvény lehetőséget nyújtott arra, hogy mélyebb betekintést nyerjünk a roma közösségeket érintő aktuális társadalmi és gazdasági kihívásokról, valamint megismerjük a különböző szervezetek, önkormányzatok, illetve állami és egyéb fenntartású intézmények együttműködési lehetőségeit. Értékes tapasztalat volt hallani a jó gyakorlatokról (egyetemi továbbtanulás tekintetében), illetve közvetlen beszélgetést folytatni a résztvevőkkel, ami hozzájárult a szemléletformáláshoz és további szakmai fejlődéshez.

A konzultációk lehetőséget adnak a tapasztalatcserére, új nézőpontok megismerésére és a közös gondolkodásra. A más szakemberekkel való kapcsolat bővíti az ismereteinket, segíti a saját szakmai fejlődést, és hozzájárul a hatékonyabb, együttműködésen alapuló lehetőségek és megoldások kialakításához.

Szerző: Kálmán Andrea Krisztina, igazgató

„Elsődleges célunk a hallgatóink diplomához juttatása és a képzésekben történő sikeres szereplésük támogatása”

ESZTERHÁZY KÁROLY KATOLIKUS EGYETEM - ROMA SZAKKOLLÉGIUMA

Az Eszterházy Károly Katolikus Egyetem Roma Szakkollégiuma az elmúlt években meghatározó szereplője lett a térség esélyteremtő hálózatának. Aktívan részt veszünk a városban zajló esélynövelő programokban, s

együttműködésben komoly munkát folytatunk a Szala városrészben zajló iskolai lemorzsolódást csökkentő szakmai programban is.

Szakkollégiumunkban az elmúlt években egy olyan erős közösség alakult ki, mely kiváló alapját képezi annak a szakmai programnak, melyben esélyként jelenik meg minden szakmai közösségi programunk a térségben lévő más esélynövelő programokkal együttműködésben. A társadalmi felelősségvállalás kerül a szakmai programunk középpontjába úgy, hogy a részvételi demokrácia gyakorlásán keresztül hallgatóink megtapasztalják az esélynövelő programok létrehozásának lépéseit. Képzésekkel támogatjuk azon képességeik fejlesztését, melyek segítségével aktív részesei lehetnek az esélynövelő

szakmai programoknak. Majd esélynövelő hálózat építésével megtapasztalják a társadalmi felelősségvállalást megvalósító szakmai programokban való aktív részvételt. Szakmai feldolgozás és folyamatos támogatás mellett közösen dolgozzuk fel az átélt élményeket, így elmélyítjük tapasztalataikat az esélynövelés terén, hogy kikerülve a szakkollégiumból aktív alakítói legyenek munkahelyeiken, közösségeikben az elfogadást célzó, esélyt teremtő szakmai programoknak. Természetesen nem felejtjük el azt a fókuszot sem melynek köszönhetően hallgatóink sikeresen veszik a felsőoktatás által eléjük gördített akadályokat, hogy a végén diplomás értelmiségiként váljanak társadalmunk aktív alakító tagjává.

A szakmai, pedagógiai program néhány, az esélyteremtés szempontjából fontosabb tartalma:

Mentorálás, melynek főbb területei az életvezetési tanácsadás, tanulmányi előmenetelt segítő tanácsadás, közösségi életbe történő bekapcsolódást támogató segítő beszélgetések. Viszonylag új elem a spirituális mentor szerepének megjelenése, ennek köszönhetően és az aktív magra történő támaszkodás segíteni fogja az Egerben működő hitközösségek irányába történő elmozdulást, kapcsolatfelvételt, mely új impulzusokat hozhat szakkollégiumunk hitéletébe.

Ösztöndíj - fontosnak gondoljuk, hogy az ösztöndíj teljesítmény és munka alapú maradjon, ezzel is hozzájárulva a Szakkollégium célkitűzéseihez, a sikeres diplomaszerezéshez és a széleskörűen értelmezett szocializációhoz.

Társadalmi szerepvállalást segítő kurzus: szervezeti kultúra kialakítása, minőségirányítási elvek és az egyéni felelősség, kérdései, dilemmái kerülnek terítékre. Esélynövelő programok módszertani sajátosságainak megismerése. Külföldi tapasztalatcsere, tanulmányi kirándulás vagy vendégelőadó program keretében.

Munkaerőpiaci esélyeket növelő kurzus: a roma szakkollégiumon keresztül egy szervezet működési sajátosságainak áttekintése a tapasztalatok adaptálása

a munka világára, adekvát munkahelyi viselkedés és kommunikációs repertoár kialakítása ennek az elemnek a fő célja.

Kiemelt jelentőségűek a szakkollégium által szervezett vagy a közreműködésünkkel lezajlott közösségi programok. Ezen belül is fő profilunk a társadalmi felelősségvállalást segítő programok lebonyolítása, melynek legszebb példája a tutorálás: középiskolák, általános iskolák, tanodák, gyerekvédelem rendszerében lévő intézmények, szegregátumok segítése. Hátrányos helyzetű fiatalok, családjaik bekapcsolása az EKKE Roma Szakkollégium programjaiba, akár közösen megvalósított vagy a saját programjainkba történő bevonás által.

A Szakkollégium – több, mint egy hely – Multiplikáló hatás. Hosszú időre visszatekintve, minden tanévben átlagosan 30 hallgatóval dolgoztunk. Belső képzéseinkkel segítettük a sikeres munkaerőpiaci belépésüket, kommunikációs tréningek szervezésével pedig hozzájárultunk sikereikhez a felsőoktatásban és a magánéletben is. Az egyetemistáknak meghirdetett programjainkkal pedig közel ötszáz hallgatót vonzottunk a szakkollégium irányába, akik megismerkedhettek céljainkkal, tevékenységeinkkel és a tagjainkkal.

Közösségi programjaink közül kiemelkedő az évente, áprilisban megrendezett Roma Nap, melyre minden alkalommal közel 120 fiatal, szülő, tanár, tanodás képző érkezett az egyetem falai közé.

Ez a program volt az egyik fő motivációs erő, mely nagy változást hozott a működésünkbe. A hallgatók megértették az esélynövelő programokban rejlő lehetőségeket, és azt is, hogyan tudnak összekapcsolódni ezek a programok, hogy még nagyobb hatást fejtsenek ki az esélynövelésbe bevontak körében. Hallgatóink azóta keresik annak lehetőségét, hogyan tudnak bekapcsolódni az Arany János Tehetséggondozó program működésébe, a Tanoda programokba. Ennek köszönhetően vált lehetővé, hogy a szakmai programunkat az egyéni fejlesztés mellett a térség javára tudjuk szervezni, kivitelezni.

A térség felé nyitás egyik fontos mérföldköve volt a „Tehetségútlevél program, út a felsőoktatásba” szakmai program, melynek keretein belül a hátrányos helyzetű térségek köznevelési rendszerében megjelenő, tehetséggondozással foglalkozó „műhelyek” tapasztalatcseréje zajlik. Fő cél az esélynövelő programban dolgozó „tapasztalati szakértők” tapasztalatcseréje a szakkollégiumban élő fiatalokkal, továbbá a szakmai programon keresztül diákok segítése a felsőoktatásba való bekerülésbe.

A Magyar Nemzeti Roma Platform rendezvényein való részvétel lehetőséget biztosított, hogy hallgatóink szakmapolitikai témákkal ismerkedjenek, tájékozódjanak. A platform kiemelt szerepet töltött be abban, hogy a helyi jó gyakorlatokat ismerhessünk meg, kapcsolatokat alakíthassunk ki egyéb, az esélyteremtésben érdekelt szereplőkkel, szorosabb kapcsolat alakuljon ki a civil és szakmai szereplők között. Ezen kapcsolatok fontossága a tapasztalat és információcserén túl a multiplikáló hatás érvényesülése és a hatékonyabb érdekérvényesítés szempontjából is elengedhetetlen.

Szerző: Dr. Hadnagy József, egyetemi docens

„Saját identitásunk felvállalásával hiteles példaként állunk a családból kiemelt gyerekek előtt.”

ÁLLAMI GONDOSKODÁSBAN ÉLŐ ÉS VESZÉLYEZTETT FIATALOK TÁMOGATÁSÁÉRT ALAPÍTVÁNY

Alapítványunk országos, nonprofit, közhasznú alapítvány, mely szegedi székhellyel rendelkezik, de tevékenységét országos körben végzi. Alapítója: Kothencz János pedagógus, teológus, szociológus, szociálterápiás szerepjáték csoportterapeuta, aki maga is állami gondoskodásban nevelkedett.

Célcsoportjainkat tekintve állami gondoskodásban élő gyermekekkel, fiatalokkal, valamint hátrányos helyzetű, veszélyeztetett gyermekekkel, fiatalokkal és családjaikkal foglalkozunk proaktív módon.

Az elmúlt években többezres résztvevői létszámmal valósítottunk meg számos integrációs és prevenciós programot, amelyeken célcsoportunk minden tagja megtapasztalhatta mind a közösséghez tartozás, mind pedig a biztonság érzését.

Szerteágazó, szociális védőhálót kialakító tevékenységeinket csaknem 500, rendszeresen képzett önkéntes segítségével valósítjuk meg.

Főbb szakmai tevékenységeink:

- 19 megye 98 gyermek- és lakásotthonában az állami gondoskodásban élők szakmai, programbeli, pénzbeli, tárgyi és erkölcsi támogatása
- A célok érdekében tevékenykedő szakemberek, szakmaközi közreműködők képzésével célcsoportunk társadalmi integrációjának elősegítése.
- Adománygyűjtés, forrásteremtés
- Prevenciós programok megvalósítása (drogprevenciós és bűnmegelőzési)

- Évközben élményterápiás programok megvalósítása- helyi, regionális, országos szinten
- 25 éve működtetünk Játszóházat Szeged paneldzsungelében a hét öt napján a veszélyeztetett fiatalok elkallódásának prevenciós bázisaként, jogklinika programmal, különféle börzékekkel, családi programokkal.
- 2024 óta Tanoda szolgáltatással is bővítettük kínálatunkat.
- Szakmai tevékenységekkel (országos, reprezentatív kutatás a magyar, állami gondoskodásban élő gyermekek helyzetéről) többirányú társadalmi integrációt tudunk a szakma által is elismert hatékonysággal támogatni. Eredményeinket publikáltuk. http://www.agotaalapitvany.hu/hu/bemutakozas/kaszpem_kezikonyvek
- Felnőttképzéssel, szakmai továbbképzésekkel, módszertan-fejlesztéssel és szaktanácsadással támogatjuk a gyermekvédelem szakmai színvonalának fejlődését.
- Széles társadalmi réteget érintő, élő szakmai együttműködések kialakításával többkomponensű, komplex szociális védőháló erősítése, mely biztos alap lehet célcsoportunk társadalmi integrációjában.
- ÁGOTA® Tábor: Minden év nyarán megrendezzük az Állami Gondoskodásban Élő Fiatalok Országos Találkozóját, azaz az ÁGOTA® Tábort, az összes körzetünk fiataljainak részvételével (500-1000 fős program). Ez a 10 napos találkozó egész éves munkánk megkoronázását jelenti, ez az ÁGOTA szívdobbanása. 2022 óta táboraink helyszíne ÁGOTA Falva: az ország közepén, 7 hektáron elterülő, körbekerített Ifjúsági, Szabadidős, Kulturális, Képzési és Lelkiségi Központként is funkcionáló területünk.
- ÁGOTA® Kutatás és KÁSZPEM® Módszer- (Kothencz- féle ÁGOTA® Szenzitív Pedagógikoterápiás Módszer) Alapítványunk 2006-ban zárta le két éves kutatását, melynek keretében a magyar, állami gondoskodásban élő gyermekek helyzetéről folytattunk átfogó, országos vizsgálatosorozatot. A kutatás eredményeit felhasználva

2006- 2009 között egy olyan szakmai-pedagógiai módszertant dolgoztunk ki, teszteltünk és akkreditáltattunk, melynek segítségével az állami gondoskodásban élő gyermekek társadalmi beilleszkedését, sikerességét tudjuk hatékonyan támogatni.

Alapítványunk éves szinten több tízezer emberrel kerül kapcsolatba, közvetlenül és közvetve a fiatalok szocializációjától kezdve, az önbizalmuk, kreativitásuk fejlesztésén át, a társadalmi integrációig a lehető legszélesebb körben igyekszik segítséget nyújtani.

Minden évben megszervezzük az ÁGOTA Tábort, azaz az Állami Gondozottak Országos találkozóját, ahol 10 napon keresztül több száz, gyermekvédelmi gondoskodásban élő gyermek és fiatal táborozik együtt 7 éves kortól 18 éves korig. Ezekben a táborokban kiemelt figyelmet fordítunk a roma identitás kialakítására, megőrzésére egy nagyszabású tábori programelem, a Roma Nap megvalósításával. A házigazdák maguk is roma származásúak, egyikük pedig szintén állami gondoskodásban nevelkedett. Saját identitásunk felvállalásával hiteles példaként állunk a családból kiemelt gyerekek előtt.

A nap a cigány kultúra és hagyományok bemutatásával és a hagyományok ismertetésével telik, és egy fergeteges, színes Roma Estben manifesztálódik, ahol a zene és a tánc mellett roma hagyományokat, életérzéseket bemutató színdarabot is előadnak a táborlakók és önkéntesek. Ezekben a színdarabokban nem csak a cigányság népszokásai elevenednek meg, hanem a társadalmi integráció, valamint a cigány- magyar együttélés fontossága is előtérbe kerül.

Fontos pedagógiai attitűd, hogy a médiában tapasztalható, cigányokról kialakított, gyakran pejoratív képpel szemben a cigány kultúra sokszínűségének megmutatásával tegyük büszkévé a gyermekeket és fiatalokat roma származásukra.

Az állami gondozott gyerekek nagyon sok esetben nemcsak állami gondozott mivoltukat, hanem roma származásukat is egyfajta szégyenbélyegként élik meg.

A Roma Esttel minden évben ugyanaz a célunk: azt szeretnénk elérni, hogy a gyerekek megértsék és megérezzék, hogy ők is rendkívül értékes emberek. Fontosnak tartjuk, hogy megmutassuk nekik, hogy roma származásuknak is rengeteg előnye van, a roma hagyományok, kultúra, nyelvi világ és zenei folklór mind-mind csodás kincseket rejtnek magukban.

Szerző: Szili-Balog Mária, önkéntes koordinátor

„Az együttműködés hatékonysága, annak gyakorlatiasságában rejlik.”

TOLNA VÁRMEGYEI RENDŐR-FŐKAPITÁNYSÁG

A Tolna Vármegyei Rendőr-főkapitányság 2011 előtti időszakában is létezett egyfajta kapcsolati rendszer az itt élő cigánysággal, az összekötői szerepet akkor egyértelműen a Bűnmegelőzési Osztály látta el, akik a gyermekektől a nyugdíjas korosztályig különböző programokat szerveztek, így kiemelt feladatként jelentkezett a hátrányos helyzetű emberekkel történő foglalkozás is.

Az általános rendőrségi feladatok ellátására létrehozott szerv és a roma kisebbségi önkormányzatok közötti együttműködésről, kapcsolattartásról szóló 22/2011.(X.21.) ORFK utasítás azonban minden megyében kötelezővé tette a Területi Kisebbségi Kapcsolattartó Munkacsoportok megalakítását.

A munkacsoport megalakulása után egyértelművé vált, hogy a munka nagyrésze továbbra is a bűnmegelőzés területén dolgozó kollégákra hárul, tekintettel arra, hogy addigra már rendelkezünk megfelelő tapasztalattal, megfelelő kapcsolatrendszerrel.

Nagyon fontos megemlíteni, hogy Tolna vármegyében sok éven át stabil személyi állomány alkotta a vármegyei roma vezetést, akiknek sikerült olyan bizalmi kapcsolatot kialakítani a rendőri vezetőkkel, hogy az valóban, már a kezdetekkor példaértékűnek számított.

Már az első években felfigyeltek a Tolna Vármegyei Területi Kisebbségi Kapcsolattartó Munkacsoport működésére, ezért rendőrségi részről több vármegyében is kérték a segítségünket, előadásokkal mutattuk be, hogyan is működik nálunk.

A későbbiekben a célkitűzések és feladatok megfogalmazásakor figyelemmel voltunk a társadalmi bűnmegelőzés nemzeti stratégiájáról (2013-2023) szóló 1744/2013. (X. 17.) Kormány határozatra, emellett az 1430/2011. (XII.13.) Kormány határozatra a Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégiára is.

Az éves feladatterv elkészítéséhez a rendőrkapitányságoktól ajánlásokat kértünk, valamint a tervezett programokat a Tolna Vármegyei Roma Nemzetiségi Önkormányzat tagjainak bevonásával alakítottuk ki.

A vármegyénkben megalakult 51 Roma Nemzetiségi Önkormányzat vezetői csatlakozási szándéknyilatkozatot tölthettek ki – csatlakozhattak a vármegyei együttműködési megállapodáshoz –, így minden helyi önkormányzat számára lehetőség nyílik, egy egységes együttműködés megvalósítására.

Kiemelt feladatként tekintünk továbbá a multikulturális környezetben végrehajtott rendőri intézkedésekről szóló 207/2011.(XII.30.) ORFK utasításban foglaltak ismételt oktatására. Tolna vármegye helyi szerveinél érzékenyítő tréninget szerveztünk, melynek során a kisebbségben élő társadalmi csoportok történelméről, jelenlegi helyzetéről, a velük kapcsolatos esetleges konfliktushelyzetek kezeléséről tartott előadást Habil. Dr. Orsós Anna, a PTE Romológiai tanszék vezetője.

A 2024. évben első alkalommal megrendezett, új köntösbe öltöztetett érzékenyítő tréning a hozzá fűzött reményeket túlszárnyalta, erre való tekintettel a roma vezetőkkel egyetértésben arra a döntésre jutottunk, hogy a hagyományteremtő jelleggel megtartott Rendőr-Roma tematikus nap az idei évben is megtartásra kerül.

A vármegyénk helyi szervei a roma fiatalok pályára orientálása érdekében a szükséges pályázati kiírást eljuttatták az illetékességi területükön lévő összes önkormányzathoz, középiskolákhoz, illetve a Roma Nemzetiségi Önkormányzatokhoz is. A különböző előadásokon, fórumokon, vetélkedőkön is mindig hasznos információkat kaphattak a diákok a rendőri pályára kerülés feltételeiről, lehetőségeiről.

Magyarország több településén is hatékonyan működik, így Tolna vármegyében is szükség van a cigánypasztorációra. Legfontosabb eleme az evangelizáció, a hit terjesztése, a vallásos lelki élet elmélyítése, megerősítése. A cigányok és nem cigányok számára szervezett közös események, alkalmat adnak a két közösség számára egymás közelebbi megismerésére, így az

egymással szemben táplált előítéletek lebontására, enyhítésére.

A Tolna Vármegyei Rendőr-főkapitányság, Területi Kisebbségi Kapcsolattartó Munkacsoportok idén már kilencedik alkalommal, szervezheti meg a korábbi években is nagy sikert aratott rendőr-roma horgászversenyét. A vetélkedésen a Tolna Vármegyei Rendőr-főkapitányság állománya, és a Cigány Nemzetiségi Önkormányzat képviselői vesznek részt. Talán az egyik legsikeresebb programunknak tekinthetjük, hiszen a „verseny” légköre, a helyszín, egy kötetlen és közvetlenebb időtöltéssel hozza közelebb a feleket.

A szervezet fő profilja maga kapcsolattartás a cigánysággal, természetesen a jogszabályi keretek betartásával. Roma vezetőktől hangzott el többször is az utóbbi időben: „jelenleg csak a Rendőrség kezeli igazán partnernek a roma vezetőket” A pályaorientációba befektetett energia egyértelműen mutatja, hogy az esély ott van arra, hogy aki a követelményeket teljesíti az nem csak szakmát, hanem hivatástudatot is kaphat.

Azok az emberek, akik megtapasztalták azt, hogy a rendőrségnek van egy ilyen arca is, egészen más szemmel tekintenek a rendőrségre. Azok a roma vezetők, akik egy adott probléma jelzése után már másnap bent ülhetnek a Főkapitány irodájában, aki időt szánt rájuk, azok elmondták, hogy érezték a bizalmat, az adott társadalmi probléma fontosságát, amire lehet, hogy nem is a rendőrségnek kellene megoldást találnia, de itt fogadták őket, emberként bántak velük!

Egy innovatív programunk a Roma Police Cafe.

A vármegye illetékességi területén működő Roma önkormányzatok közül meghívást kapnak a rendezvényre az e-mail címmel rendelkező önkormányzatok.

A Tolna Vármegyei Rendőr-főkapitányságon megtartott Roma Police Cafe rendezvényen az alábbi témakörök szerepeltek:

- A cigányság mindennapjai
- Cigányság-Rendőrség
- Jövőkép, rendészeti életpálya
- Tolna vármegye legjellemzőbb kriminológiai jelenségei, problémái

A megtartott Roma Police Cafe rendezvényeken résztvevő meghívott vendégekben megfogalmazódott, hogy különleges eseményen vehettek részt, ahol ismét együtt lehettek, megoszthatták egymással gondolataikat, tapasztalataikat. A rendezvényen a felek arra összpontosítottak, hogy a Roma Police Cafe által kínált új módszer alapján még hatékonyabban tudjanak a jövőben együtt dolgozni, megosztva tapasztalataikat tanulva egymástól.

Tolna vármegyéről elmondható, hogy térségünk elmergesedett etnikai feszültségektől mentes. A megállapodásunk egyik alapelve, hogy jogtalanságra nem lehet és nem szabad jogtalansággal válaszolni, mert az csak újabb konfliktust szülhet. A felek napi kapcsolatban vannak egymással, és közösen törekednek az események kezelésére, a konfliktus helyzetek megoldására.

Az együttműködés hatékonysága, annak gyakorlatiasságában rejlik.

A Magyar Nemzeti Roma Platform rendezvényei alkalmat adhat szakmai egyeztetésekre, és közösen találhatunk megoldást arra, hogy ne csak a rendőrség legyen partner, ne a rendőrségnek kelljen osztársadalmi problémákra megoldást keresni, hanem hogy a cigányságot érintő problémákra egy-egy szakterület vezetője adhasson válaszokat.

A kulcsszó a lehetőség: amennyiben a platform fórumok alkalmával a perifériára szorult embereknek nyílnak meg az ajtók, a lehetőségek a foglalkoztatásban, a tanulásban, a lakhatási körülmények javításában, az egészséges életkörülmények kialakításában stb., akkor kell, hogy legyen létjogosultsága és folytatása.

Szerző: Orsós Zoltán, r. hadnagy